

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 k.
Félévre . . . . . 5 " "
Negyedévre . . . . . 2 " "
Egy órára . . . . . 1 " "
Egyes szám ára 4 k.

Felelős szerkesztő: KOHANYI GYULA
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ

Hirdetési díj:
Négy hasabos petit sorozat 5 kr. Magyobb hirdetéshez a főszerkesztőnek alkalmi szerződés alapján kell megkötödni. Bélyegzővel minden külön bejegyzésért 30 kr.

Ecclesia reformata militans.

Debreczen, febr. 7.

Valóban ezt a címet lehet adni annak a harcias hangú felhívásnak, a melyet a budapesti egyetemnek egyik nagy tehetségű polgára, aki ott más viszonyok között vezető szerepre lehetett hivatva, tollából a Debreczeni Protestáns Lap szerkesztősége kapott, de politikai tartalma miatt ki nem adhatott, legfeljebb kivonatban közölhetett volna, az utolsó pillanatban azonban ettől is elállt a kivonat sem jelent meg. Meglepett bennünket az ifjú tűz, mely a cikkben végig vonul, párosulva a helyes ítéletmondással, amelyek egyaránt ismeretlen fogalmak a mai ifjúságban. Elkértük tehát a szerkesztőségtől az egész cikket, gondolván, hogyha politika is van benne, bizonyára az egész cikk politikai gondolatmenetre van alapítva, megérdemli tehát sőt hatása igazán csakis úgy lehet, ha az egész megjelenik. Nem csalódtunk az alábbiakban im kiadjuk az egész cikket. Szó sincs róla, átvonul az egésznek hangján az elkeseredés s ez rajzodikussá tévén talán nagyon is kibíró benne az, a minek hánytorgatásával mi éppen nem értünk egyet, t. i. az íz. felekezeti tagjainak »térfigyelése« ; de meg kell gondolnunk, hogy — mint a szerző maga is kifejti — »e g é s z e n i f j u e m b e r k e« (az igaz aztán, hogy a kicsinyítő rag eltűnik mellőle, ha olvassuk fejtegetéseit) és hogy végeredményben mégis igaza van. Erdemes ezen a témán gondolkozni, erdemes vele foglalkozni, sőt nagyon is erdemes, Rátérünk majd magunk is, most nem akarjuk rontani a hatást, mindössze a ténybeli helyreigazításokra szorítkozunk a cikkkel szemben. Nevezetesen téved a cikkíró, mikor azt állítja, hogy U g r o n t az Egyetemi Kör Bart-hával együtt választotta meg disztaggá, mert az előbbi megválasztása Apponyival együtt az 1889-iki véderővita alatt megtörtént.

A cikk a következő ;

Hogy nagy megpróbáltatások előtt áll a magyar protestáns egyház, az olyan szomorú igazság, hogy bármint igyekeztek is egyesek takargatni, leplezgetni, immár nemcsak a harusperek között érlelődött közstudattá, hanem nyilvános az máma minden gondolkozni tudó magyar intelligens ember előtt is.

Ellenfeleink még jobban tudják és érzik, mint mi magunk. Vakmerően hirdetik, hogy a szabadelvű irányzat immár lejárt félben van, s hogy a retrográd ultramontanizmus hízlelőbb kifejezéssel a konzervativizmus diadala közelget.

Mem mondom, hogy igazuk van. Isten őrizzen attól. De el kell ismernünk, hogy a katolikus egyház ma sokkal erősebben jelentkezik, mint a 60-as, 70-es években. Akkor tájban még a nemzeti közügy védelmének jegyében a hazai

katholikus világ, sőt maga a katolikus papság sem átalotta segédkezet nyújtani a protestáns egyház alkotmány védelmére, akkor még volt bátorsága a hazai főpapi karnak vétőt kiáltani a pápai szék vallás-erkölcsi omnipotenciájának deklarálása ellenében.

Ma pedig, bár csak úgy fürödnek a hazafiságuk érdeméért reájuk árasztott dicsőhymuszok sugaraiban, a kath. egyház fejedelmek, — a magyar görögkatolikusok jogos nemzeti kívánalmai előtt szemethunynak, s a pápai szék előtt, melynek ez ügyben is tanúsított rideg magatartását immár semmiféle dementivel nem lehet takargatni, ez előtt a pápai szék előtt akkora czeremoniával s meghunyházkodással borulnak le, minőt világi uralkodójukkal szemben aligha tanusitanának.

Ma nem átalának hirdetni vezető tekintélyek a katolikus táborban, hogy első a felekezeti, — még nem is a valóság — s azután jó csak a haza.

Ma néppártot alakítanak a magyar parlamentben, a fókókkal szövetségbe a kereszt jele alatt szemben a magyar közvéleménnyel. Meg vagyok győződve hogy az általuk elámitott nép magyar része csupán az antisemitizmust látta a pártban és ez a n n á l a népnél önvédelmi ösztön, a nemzetiségi rész pedig a magyar állam-eszme hivatalos képviselői

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Kulizsák mögött.

(Életrajz.)

Írta: Almásy Lolicze.

Livia kisasszony, a híres operette diva mérgesen lépett öltözőjébe. Meg sem várta, míg az öltözőző segítségére menjen, úgy lerántotta magáról a gyönyörű selyem derekat, hogy az ketté szakadt.

— Ez több mint »impertinencia« — tört ki belőle a haragos indulat — ez valóságos sértés!

— Mi bajod Livia? kérdezte nővére, ki ezalatt felszedte a földről a széthányt ruhadarabot.

— Semmi, éppen semmi! Mi baja is lehetne az ilyen semminek, mint én vagyok — sziszegte a szép kigyó. Mi is bánthatná az ilyen semmit? Mindunki lenéz, paczkazik velem.

— Talán az igazgató? Az? Livia arcáról kimondhatatlan lenézés tükröződött. Na csak az kellene, hogy ő is mukkanjon!

— Hanem a sajtó és különösen az az átkozott kritikuskus, aki az utolsó premiére után is azt írta rólam, hogy hangom maradékaival liliputi igényeknek sem felelhetek meg. De ez még nem minden. Tegnap meghívtam valamennyi színházi kritikust vacsorára; a többi

elfogadta, csupán ő utasította vissza a meghívást . . . csak ő a szemtelen! És milyen levélben.

Livia egy csomó papirdarabot dobott összeszorított markából nővére elé. A szegény levél össze volt szagatva, darabjait össze kellett előbb rakogatni, hogy kis huga elolvashassa.

»Tisztelt kisasszony« olvasta félhangon. »Meghívása nagyon lekötelez, sajnálom, hogy nem fogadhatom el. Megszoktam már, hogy a saját asztalommal lakjam jól: Remelem, ezt elegendő mentésnek tartja. Csupán még annyit ajánlhatok, hogy vegye ezentúl jobban szemügyre azokat, a kiket bizalmára méltat.

Öszinte tisztelője
Csajati Geza.

— Mit jelentsen ez? — kérde a nővér csodálkozva. Livia yavia zavarba jött. — Megvallom kissé elővigyázatlan voltam, mond habozva Csajati, ki szerfelett baragszik rám mert szerelmi vallomásait kikaczgattam, valóságos ellenséggemmé lett. Utóbbi kritikája nagyon bántott, annál is inkább, mivel Zelma olvasta fel a többi tagoknak. Zelma gyűlöl engem, szeretné, ha ő kapná az én szerepeimet de abból ugyan nem lesz semmi.

— Maradjunk a dolognál kedvesem. Jól van, ha minden áron akarod. Mikor láttam van, ha minden áron akarod. Mikor láttam Zelma kezében a lapot, a többiek arcán a Zelmira mosolyt, nem tudtam magamon uralkodni. Odaléptem s úgy szóltam. Ezek az urak ni. Odaléptem s úgy szóltam. Ezek az urak rágódnak rajtam, mert éhesek. Majd meg-

hívom őket egy kis vacsorára, hadd lakjanak jól.

— Most már értem a levelet — szólott a nővér. — Zelmira a nyomorult elmondta Csajatinak. Igazán Livia nagy vigyázatlanság volt részéről, s ha én Csajati volnék, még keményebben utasítottam volna vissza meghívását.

— Ugy? — szisszent fel Livia s areza lángpiros lett . . . — ha sejténéd, mennyire gyűlölöm ezt az embert! Nem beszélne így velem!

— Hab, de bosszut, kegyetlen bosszut allok a szemtelen kritikuson, bosszut mely rá nézve nemcsak sértő, megszegyenítő, de meggyalázó lesz.

— Vigyázz Livia — figyelmezteté nővére, — a bosszu kissé nehéz lesz Csajati okos ember.

— Bizd csak rám, a ki ilyen szép mint én vagyok, az bizonyos lehet terve felől a mai férfakkal szemben.

Diadalmas tekintetet vetett a tükörbe mely gyönyörű keleti típusu arcát, mely tűzű szemét, bvszoványtól dagadó kebleit mutatatta. Remek hollófürtei reá omlottak karsu nymfa természetére, s oly tekintettel nézett körül, mint egy harapásra készülő kis vipera.

E jelenet után három hét múlva óriási tolongás volt a színház pénztáránál s alig múlt el a 11 óra a köpczös kis direktor mosolygó arcával írta ki a hirdető táblára, hogy minden jegy elfogyott. Hogyne mindenki

ellen való nemzetiségi tüntetésnek vette felvonulását.

Ha ezen csunya okokon kívül a nép asszonyaiban a vallási fanatizmust is felbirták költeni, bűnök még súlyosabb; mert a keresztyén vallás sarkalatos alapelveitől elterelték, hívőiket a felebaráti, s megkülönböztetés nélkül való szeretetet helyébe a gyűlöletet ültetvén.

Az utóbbi évtized alatt elhintett magok immár kikélt felben vannak. A kath. autonómiai kongresszus liberális pártját Szapáry Gyula és Apponyi gróf vezetik. Hát ők volnának Magyarországon a legszélsőbb liberális katolikusok? Ugy látszik a jézsuiták tanításai ó nálok alaposan kárba veszttek, ha ugyan igaz?

Azt mondják, a sajtó zsidó kézben van. Erdemes elgondolkozni a felett, hogy áll a hetedik nagy hatalom, vagy talán a pénz után a második, mi nálunk? Kik kezelik ezt? csakugyan felerészben a zsidók, de felerészben az ultramontán katolikusok.

Mi protestánsok, a kik a sajtót hatalomná emeltük, immár kiszorultunk gépjai mellől. Tartson szemlét kiki a napi lapok, irodalmi folyóiratok szerkesztői, irányítói felett s igazat fogadni nekem, igazat ad különösen akkor, ha ismeri az illerő újság tényleges vezetőit, nemcsak azokat, kiknek a neve feltűnő helyen ki van nyomtatva. Hiszen hogy analogiát mondják, a részvény társaságok elnökei és czimzetes igazgatói is mágnások és keresztyén politikusok, de tessék benézni a műhelyekbe, a hol az első nagy hatalommal, a pénzzel manipulálnak s vajjon nem látjuk-e ugyanazoknak az atyafiat, a kik a segéd szerkesztői, a rovatvezetők, a kiadó hivatali főnöki székekből dirigálnak, vagy azt a szolgasereget, a mely a latifundumok kezelését végzi.

roppant kíváncsi volt Livia a bájos ünnepelt diva jutalomjátékára, ki a nagyközönség kedvence volt.

Végre elérkezett a várva-várt premiere, izgattottan hullámozott az intelligencia a fényesen kivilágított színházban.

Az öltözők folyosóin lázas lötös-futással készülődtek a fényes est fele.

A szép diva maga is izgattottságtól kipirult arccal fogott az öltözőkösökhöz. Korallpiros ajka körül démóni mosoly játszódtott, csillagszeméi pedig oly tiszta s tiszta s ragyogtak.

— Boszút, boszút — libegé — ha-ha-ha Csajáti, holnap reggel mindenki csak rajtad kaczag!

— Tudtam — suttogá önmagában — tudtam, hogy ezélt érek, pár nap előtt már annyira felezigáztam szenvedélyt; hogy terdre bocsánatért, esdekelve szerelmemért S én? — meghallgattam, meghallgattam, hogy boszuszomjamat kielégítve diadalmaskodhassam fellette. Reszkess Csajáti, bo-zum hallatlan mérvű lesz Tegnap este előadás után már annyira vittem, hogy komolyan nyilatkoztam.

— En biztató mosolylyal, kemolyan mondtam (igen) oly kikötéssel, hogy ma jutalomjátékom után tiszteletemre rendezett banketten már el is jegyezzük egymást. S ő... Ő az örült az esztelen a legnagyobb örömmel egyezett óhajásomban.

E pillanatban megszólalt a rendező csenge-tyűje, Livia egyszerre felbe hagyta magán-

Nem akarok antiszemita gondolatokat vagy törekvéseket ébreszteni. Magam, a hol csak előtérbe lépett e kérdés, mindig a liberalizmus mellett törtém lándzsát. De a szabadelvűség alkalmazását megfordítva, a mi reánk is kérem kiterjeszteni. Hiszen mi olyan balgák vagyunk a mi udvariaskodásainkban, hogy magunk is beállunk dicsőíteni az ultrakatholicizmus hithűségét, a nagy zsidó erényeket, s mi magunk szerényen félre húzódunk, s nem akarunk sem elfogultak, sem stréberek lenni.

Bármily súlyos themákat vettem is fel az elmondottakban, nem szégyenlem bevallani, hogy én egészen ifju emberke vagyok, s nem álallom követelni, hogy ennek daczára soraimat komolyan vegyék. Végre is ha egy 19—20 éves zsidó fiu, a ki megbukott az érettségén, meg merészi kritizálni Goluchovszky külügyi politikáját, le meri rántani, ha kell akár Szilágyi Dezsőt vagy Bismarkot is, mért ne merjek én szólni bátorasággal arról, a mi köztudomású és arról, a mi épen ilyen korban lehet legjobban megfigyelni, de a melynek tudása azért igen hasznos lehet protestáns sionunk legnagyobb oszlopainak is. A mai művelt ifjuság fogalmi köréből mondok eleget mást, olyan dolgokat, melyek mellett különösen halad el a társadalom, mert hisz a jelent, a mai napot nem érintik, a jövő generáció érzelmi és gondolatvilágára meg alig gondol valaki, mihelyt a hivatalos nevelés az érettségi vizsgával befejeződik.

Észre vették-e tisztelt olvasók, a napilapokban ezt a legújabb hírt, hogy az Egyetemi kör Zichy Nándor grófot disztagnál választotta? A dolog még felebebeszést alát áll. A választmányok nagy többséggel hozott határozatát még a közgyűlés bírálja felül. De az eredmény immár nem kétséges. Beszélni róla nem korai dolog.

Hogy is volt csak? A milennáris évben

beszédét, egy bucsupillantást vetve a tükörbe, sugárzó arccal, remek kosztümben lépett a színpadra. Fairéngő tapsvihar, zúgó éljen fogadta e pillanatban az oly ragyogó szépségű ünnepelt divát. Ez első belepő dala után virágzapor kiseretében a remek csokrok, virágkosarak, koszorúk özöne hullott lábai elé, mi ekes tanujele volt »frappans« sikereinek.

A díszes közönség tombolt, kedvenceze remek dalaitól lelkesülve.

Livia a ragyogó diva utánozhatatlan bájjal, pajzán jókedvvel játszott, haugjának különő napja lévén, remek koloraturájával végső erejét megfeszítve felkuszott a végső magasságig s ott fenn, mint sziporkázó rakétát szórta alá remek csengésű hangjának trilláit.

Se vége, se hossza nem akart lenni a kihívásoknak, Livia fáradni kezdett a sok ismétlésbe.

Óriási sikereit kimondhatatlan boldog arccal nézte Csajáti, ki majd elnyelte szeméivel az ünnepelt művésznőt, ki végre meghallgatta s pár óra múlva araja fog lenni.

Nagy sokára véget ért a minden tekintetben fényesen sikerült előadás.

Livia fáradtan kimerülve roskadt öltözőjében a kicsi keveretre.

Bibor ajkai kimondhatatlan mosolyra gyultak, s boldogan szemlélte aratott sikereinek báberait. Hirtelen kopogtak öltözőjének ajtaján. Livia arca felederült! »Szabad« hangzott csengő szava.

már igen rosszul állott a kör vezetésének ügye, olvasó és önképzőkori jellegéből egészen kivetkőzve az Ugron-párt politikai tanyájává lett a bizottsági szoba. Széles jókedvük támadván egy izben, felhasználták azt a kedvező szituációt, hogy az ellenzék csak 1 taggal volt képviselve s disztagn választásra gondoltak. Eddig Kossuth Lajos, Deák Ferencz, Horvath Boldizsár, br. Eötvös József Szilágyi Dezső, Jókai Mór, Apponyi Albert voltak a disztagnok, akik valamennyien feltűnül s általánosan ismert nagy hazafiságon kívül minden egyes esetben a budapesti egyetemi ifjusággal tettek valami kiváló anyagi vagy erkölcsi jótéteményt, a melyre közönsé felelet volt a megválasztásuk. Tavaly előtt aztán szónokoltatták ünnepélyeken Ugront, Barthát s megválasztották őket is. Megbuktatták ellenben a disztagnsággal Wlassics közokt. ügyi minisztert. Ez még csak hagyján. A kör politizált s megválasztotta Prónay Dezső bárót, a főrendi házban elmondott ismert beszédért. Korlatozott ismeretei révén azonban csak az idén jöttek rá, hogy Prónay-ban protestáns embert fogtak. — Azóta már disztagnok Schlauch és Vaszary is. De ezt figyelmen kívül hagyva »revanche« képen követelik, hogy most csak azért is válasszuk meg Zichy Nándort, mert az katolikus főúr, azonkívül állítólag igen-igen jótékony s állítólag igen-igen hazafis (ők a jelenben értik!) s »mert előbbre viszi a nemzetet a haladás útján« (sic! risum teneatis!)

Jótékonyágához az Egyetemi körnek annyi joga van, hogy egy katolikus fiu részére szóló alapítványa van az egyetemnek, hogy a Mensa academica megfélelő üzleti ellenszolgáltatással a katolikus kör helyiségeibe tettek át s ebben az üzletben a kath. kör, melynek a tiszteletre méltó gróf az elnöke belement. Hatha sokat nyert a Mensa, válassza meg disztagnak a mensa, nagyon fog illeni gr. Vigyázó és a most megboldogul!

Nagy sebbel-lobbal, csaknem ajtóstúrtontott be Muki báró. Valóságos dikeziót tartott, magasztalta a fényesen sikerült jutalomjátékokat.

Livia kaczagva szakította félbe a fecsegő uracsot, mondván: »Hagyjuk ezt kedves báró. Hivattam önt, miután délelőtti levelére személyesen akartam válaszolni.

— Ah isteni Liviam, tehát meghallgat? — szavaltá terdre omolva Muki báró.

A bájos syrén kaczer, kihívó mosolylyal folytató: — Meg! édes báró! az öné leszek de csak oly feltétel alatt, ha rögtön a mai bankett után a hajnali futárvozzal meggyünk Nizzába, mint a hogy az ön levelében ígerte.

Muki báró zavartan hebegé: — De imádozt anygal ily hamar akar utazni? Nem várhatnánk még pár napig?

A szép dáma türelmetlenül dobbantott piczi lábával s hevesen kiáltá — Nem! Akarja? Igen vagy nem?

Muki báró egyet igazított monokliján s így szólt: — Jó, am legyen! — Ezzel atkárrolta a Vénusz szépségű nő karsu derekát s tüzes csókot nyomott a piczi ajkakra.

— Még egyet, édes báró. Minden botrányt ekerülve, figyelmeztetem, semmi szín alatt ne jöjjön el a bankettre.

A fiatal arszlán kissé redvetlenül, de elfogadta a feltételeket és avval vett bucsút a bájos syrénről, hogy hajnali 4 órakor utra készen várja. A szép diva ezuttal ügyesen játszotta a bosszuálló szerepét. Alig hangzott el a báró léptei Livia hangos guny-

dr. Mészáros alapítvány

De a nyozók me-
nak meg-
vallásuk
azt a d-
nyos s

Még

tán valja
felekezeti
holikusok
zsidó vol-
szik azon-
s szégyen-
kezeti ké-

Ne

ban a ti-
hazafiság

sit. Vegy-

gyeljük f-

szégyeljük

felekezeti

is egy t-

kezetek

a mi em-

a mi hi-

se a zsi-

nem kös-

lehet, h-

csak s

P

inczider

hogy a

játéka

Ház ha-

a popu-

határoz-

sem tu-

tendős

hogy a

mat se-

őleg fe-

ját. Cs-

meg, a

dr. Mészáros mellé, akik 20—40 ezer forintnyi alapítványt tettek!

De minő módon követelték az indítványozók megvalósztatásukat? Jó katolikusnak meg kell szavazni feltétlenül, a más vallásuaktól pedig »elvárnák,« követelik azt »duvariaság-ból« és »méltányosság-«(?)-ból.

Még 10 évvel ezelőtt a kálvinista nyilatván vallja hitét. Ma ellenkezőt tapasztalok. A felekezeti kérdést minden társaságban a katolikusok vetik fel, a zsidók büszkélkedve zsidó voltukat az »okosság« jelentésével teszik axonossá, a kálvinista meghuzza magát s szegyenkezve könyörög: »hagyjuk azt a felekezeti kérdést.«

Ne szegyeljük hitünket! Lássuk magunkban a tisztá magyart, az önzetlen hazafit, aki hazafiságában vallásossága nem gátol, sőt erősít. Vegyük önértetünket e tudatból s ne szegyeljük felekezeti kérdésekkel foglalkozni. Ne szegyeljük összehasonlítani magunkat, mint felekezeti más felekezettel; ne szegyeljük mi is egy tisztelői papjainkat, mint a többi felekezetek hívei, ne szegyeljük előtérbe helyezni a mi embereinket, s ne szegyeljük pártolni a mi hitorsosainkat. Ne haragudjunk felettébb se a zsidókra, se a tulzó katolikusokra, hanem kövessük az ő példájukat! Béke ugysem lehet, hát hadakozzunk mi is, ne legyünk csak s z e n v e d ő f é l.

BELFÖLD.

Parlamentí dekadencia. Egy kapósabb incidens a szombati ülésen szükségessé tette hogy a képviselőház határozatkepesége konstatastassék. Ketszer konstatastott, hogy a Haz határozatkeptelen. Konstatastott, hogy a populus Benffyannus parlamentje immár a határozatkepeséghez szükséges kontingenst sem tudja kiállítani. Pedig csak másfél esztendő ez a parlament és immár eljutott oda, hogy a köteleességteljesítésnek azt a minimumat sem tudja teljesíteni a többség, hogy külsőleg fenntartsa a parlamenti gépezet munkáját. Csakis a többség felelőssége állapítható meg, az ellenzék a felelőségen kívül áll. A

rendszer, a parlament összeállítása a hirhedi választásokkal majd a parlamentben a többség erőszakoskooása egészen kizárták az ellenzékét abból, hogy eredménynyel végezze a parlamenti ellenőrzést. A négyezer tételből álló költségvetés tisztán a kormány és a kormánypárt dominiuma, a parturalom elfajulása lehetlenné teszi, hogy eszme és gondolat érvényesüljön ebben a hnzban, melyet a törvénytelen választások csináltak meg. A kormány párti gépezet, akármilyen bőségesen olajoztatnak is annak kerekéi, nem fűngal, a pártfegyelem legerősebb csavarait kell működésbe hozni, hogy meg ne akadjon a költségvetés tárgyalása. Milhős tételek mennek keresztül a határozatkeptelen Házban s ez legalább is oly dakadenciáját jelenti a parlamentárizmusnak, mint a becsi brutalitások. Igazán nem hitük, hogy a választásokkal megkezdett züllesztés ilyen hamar, ekkora fényes eredményt produkáljon.

A jogi vizsgálati rendszer reformja. Sok vajudas és hosszadalmas előkészítő tárgyalások után végleges megállapításához közeledik immár az a törvényjavaslat, a melynek főadata lesz a jogtudományi rendszert egységes alapra fektetni. Még csak egy kérdés van függőben, mint halljuk, az érd-kelt kerményzati ágak vezetői, a közoktatásügyi és igazságügyi miniszterek közt, az tudniillik, hogy vajjon egyszerre megvonassék-e a jogtudorságtól minden minősítő hatás? A törvényjavaslat ugyanis a kötelező doktorátus eltörlésével egységessé teszi a bírói és ügyvédi pályára való elméleti minősítést s kétségtől jelentékeny lendületet fog adni a jogakadémiáknak azzal, hogy lehetővé teszi ugy az ügyvédi, mint a bírói képesítésnek eme tanintézeteknél való megszerzését. Orvosolni fogja a törvényjavaslat a mostani jogi tanulmányi rendszernek egyik leggyöngébb oldalát is azzal, hogy a vizsgálatoknak tulságosan nagy számát alkalmasint csökkenteni fogja, azonban ugy, hogy legalább a harmadik felév végén kötelezővé fog egy vizsgálatot tenni, a mely alapja lesz aztán a további vizsgálatokak.

A presbyterium megalakulása.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, febr. 7.

Az új presbyterek eskütétele és a megalakulás czéljából presbyteri gyűlés tartatott tegnap d. e. 10 órakor az ev. ref. egyház

tanácstermében Kiss Áron püspök és Simonffy Imre főgondok elnöklele állatt.

Az ülést az ősz püspök elnök megnyitván, áldást kér a presbyterium működésére s fölhevja a figyelmet az egyház sok és nagyfontosságú ügyeire.

Azután az ujonnan választott presbyterek teszik le az esküt. Egy pár hiányzott, ezek majd később esküsznek, — majd más gyűlésen.

Azután püspök jelenti, hogy a presbyterium egyhangu megbizasa folytan főgondnokkal felkereste Puky Gyula presbyter urat s fölkerék, hogy tekintettel az egyház felettébb fontos ügyeire s az ő kiváló szellemi tehetsége: vallásossága s egyéni sulyara, vonja vissza a presbyteri tisztról való lemondását s örömmel jelenti, hogy eljárásukat siker koronázta.

Puky Gyula presbyter az egyháztanács egyhangu felszólításában egyéniége s munkássága iránt bizalmat lát s megköszönve az bizalmat visszavonja a presbyteri állásról való lemondását. A közgyűlés e kijelentést lelkes örömmel vette tudomásul.

Főgondnok felhevja a presbyterium régi es új tagjait, hogy ugy a presbyteri, mint a bizottsági gyűlésekre pontosan járjanak el, mert a mutt ciklusban több ízben megtörtént hogy a gyűléseket nem látogatták s e miatt az egyház ügyei szenvedtek, mivel határozat képes nem lévön a gyűlés, azt el kellett halasztani, ami a buzgó gyűlés látogatókra is leverő érzéssel volt. Továbbá példaadás szempontjából és a hitélet fejlesztésére az isteni tiszteletet Osztogassák a presbyter urak, hogy látván egyháziasságukat a nép a hitben erősítessek.

Az ujonnan választott presbyterek nevében Komlóssy Arthur presbiter megköszöni az egyház bizalmát s igeri, hogy az egyház igazi érdekét teljes szívből és lélekből munkálni legfőbb erkölcsi kötelességüknek fogják ismerni.

Ezután felolvasta a főjegyző a megalakítandó bizottságok sorozatát, jelezve mindenkinél a választandó tagok számát. Az elnökség szavazatszedő küldöttséget alakított, melynek elnökéül Puky Gyulát kérte fel, jegyzőül pedig Jenei Miklóst rendelte oda. A szavazás idejére a gyűlést felfüggesztette. A szavazatok beadása után a gyűlést tovább folytatták s majdnem egészen a végére értek a tárgysorozatnak, mikorra a küldöttség mun-

kaczajba tört ki. Szemei diadalmasan ragyogtak s ön elégtelen suttogá:

— Édes a bosszu!

Gyorsan fogott estélyi tolettjéhez s alig vegezte be öltözködését, újra kopogtattak öltözőjének ajtaján s ezuttal Csajati lépett be.

Meghatottan, szó nélkül ölelte keblere a szép kigyót, szenvedélyes csókjai val halmozta el rózsás arczát hollófürteit, piros ajkát.

A szerelmében elvakult ifju nem vette észre ama sátáni gunyosolyt, melylyel a démon oly kárörvendve gondolt bosszujára. Alig egy negyed óra mulva szépségének teljes pompájában lépett Csajati karján a fényes terembe. Az ünnepeit művésznőt lelkes ovációkban részesítették, egyik ováció a masikat érte, míg egyszerre felált Csajati s a fényes társaság előtt megkérte a bajos szépségű ünnepeit művésznő kezét, egyben kijelentve, hogy kedves arájának óhajára most azonnal megtartják eljegyzésüket. A meglepetes haik moraja volt halható melyet óriási tetszészaj, harsány eljen követett: A boldog vőlegény bajos arájának kicsi kezére tűzte a jeggyűrűt, ki diadalittasan gndolta: Édes a bosszu.

Fesztelen vig kedv vette kezdetét, mely csak a késő reggeli órákban ért véget. Csajati szerelemtől mámorosan kísérte haza menyasszonyát. Livia a kocsi tova gördülését halva, kacagva futott a szobájába, hol a szoba leány már óriási bördöndökkel várt urójére

ki villámgyorsan váltá fel estélyi öltözetét uti ruhájával. Néhány perc mulva Muki báró halvány, de szenvedélyes arcczal lépett Liviahoz ki ismét remekül játszott bosszuálló szerepét, csupán eszköznek tekintve a könnyelmű léha bárót.

Egy forró ölelés néhány tizes csak után karját nyujtva a syrének, alant álló kocsiához vezette Livia, a kaczer démon boldogan temetkezett a szép fogat selyem párnái közé.

A pályaházhoz érve, épp utolsót csengettek. Öt perc s a robogó vonat villámgyorsan repítette a szerelmes szökevénypárt Nizza felé.

Másnap reggel Csajati a boldog vőlegény örömtől sugárzó arcczal készült menyasszonyához azt üdvözölni. Reggelijét elköltve éppen indulni akart midőn egyik kollegája sápadtan, dult arcczal rontott be hozzá, s a segítségét el-elfuló hangon rebegte.

— Siess, fuss, még nem késő, menekülj, te el vagy veszve! Csajati tágra nyílt szemekkel bámult barátja dult arczára s izgatottan kérdezé:

Kerlek, beszélj világosabban, nem értelek?

— Hallgass rám tehát, Ma reggel Liviát illetőleg hihetetlen rut hírek keltek szárnyra. Lépten-nyomon gunyakacajjal tárgyalták a ravas diva cselofságát, sajnálkozva feletté.

— A dologra, Sürgeté Csajati barátját.

— Már kezdett a mind jobban pikánsa

fejlődő dolog boszantani. A házmasterné engem Csajatinak gondolva, e levéket adta át, mely nyitott lévön, elolvastam! Ezzel amuló barátjának kezébe nyomta a kis levelet s így ezölt: Sajnálak barátom, te ugyan megjártad, siess, ne legy az emberek gunytárgya. Livia ma bajnalban megszökött Muki báróval! E szavak után sietve elrohant, magára hagyva Csajati, ki remegve, sápadtan olvasta a le-sujtó sorokat.

»Kedves Csajati! — vagy ha ugy tetszik, »szerelett vőlegényem.

Mire e sorokat olvassa, én messze vagyok Muki báróval. Az ön atkozott kritikájáért visszautasított meghívásomér! édes, édes a bosszu! »Sok szerencsét és boldogságot a mézesetekhez vőlegény ur.« »Adieu!«

Ráthonyi Livia.

Csajati dühtől remegve, böszülten futott a pályaházhoz, hogy a legközelebbi vonattal szegyenének, gyalázatának színhelyéről örökre távozzék. S oh fatum, a fővárosba érve, másnap egy reggeli lapot veve, kínosan, megszegyenülve olvasta a következő hirt:

Feltűnő eset tartja élénk izgatottságban D... város intelligens közönségét. Az arany ifjuság egyik kimagasló alakját »Cs. G.« urat sulyos veszteség érte. Csak tegnapelőtt tartotta eljegyzését Ráthonyi Livia kisasszonnyal, a híres ünnepeit operette énekesnővel, ki közvetlen eljegyzését követő reggel H. Muki báróval Nizzaba szökött.

kájával elkészülvén visszatértek s Puky Gyula elnök jelentette, hogy a presbyteriumi bizottságok a következőleg alakították meg:

I. Gazdasági bizottság. Elnök Szinay Gyula. Tagok: Hivatalból a lelkészek, Bacsí Andras, Balogh Ferencz, Boldog Istvan, Csobán József, Eki Imre, Erdei Ferencz, Fekete Istvan, Ferenczy Gyula, Gombos Ferencz, Gyarmathi Lajos, Harangi Sandor, Hódy Bela, Juhász Ignác, Kertész János, Keszei József, Dr. Kocsár Gabor, Kovács Ferencz, Kovács János molnár, Kurucz Miklós, Dr. Medve Kálmán, Nemeti Sandor, Öry Mihály, Pethő István, Pongó Lajos, Puky Gyula, Seres András, Sz. Szabó László, S. Szabó József, Szilágyi Balint, Szilágyi Imre, Szunyogh Bertalan, Tóth Bela, L. Nagy Balint, Tóth Balint, Jambor Istvan, Jeney Miklós, Lada Sandor, B. Nagy János, T. Nagy János, Faragó András.

II. Árvaügyi bizottság. Elnök Dicsőfi József. Tagok: Némethy Lajos, K. Tóth Kálmán, Dr. Benedek János, Bihari Istvan, Erdei Ferencz, Dr. Gulyás Istvan, Kanizsai Endre, Kertész Mihály, Kertész János, Keszei József, Dr. Kola János, Komlóssy Arthur, Kövesdi János, David Mihály, L. Nagy Balint, B. Nagy János, Dr. Nagy Zsigmond, Dr. Öreg János, Polgári Sandor, Pongó Lajos, Vecsey Imre, Szabó József főszámvéző, Tóth Bela, Jeney Miklós, Juhász Ignác, Zong János, Varjas János.

III. Iskolaszék. Elnök Mitrovics Gyula. Lelkeszi karon kívül. Tagok: Bekény Peter, David Mihály, K. Kiss József, Dr. Gulyás Istvan, Dr. Öreg János, Puky Gyula, Alföldy Gabor, Sz. Szabó László, Dr. Sz. Szabó József, Szinay Gyula, Stahl Géza, Szilágyi Balint, Roncsik Lajos, Jeney Miklós, Kanizsai Endre.

IV. Ösztöndíjosztó bizottság. Elnökség és lelkeszi karon kívül: Alföldi Gabor, Balogh Ferencz, Ifj. Banyai Istvan, Budaí Peter, David Mihály, Kertész Mihály, Kertész Mihály, Keki Sandor, K. Kiss József, Kocz Elek, Kovács Lajos timar, Kovács József ügyvéd, Kulcsár Gabor, Hódy Bela, Dr. Medve Kálmán, Rigó Ferencz, a főjegyző, Sz. Szabó László, Dr. Sz. Szabó József, Szilágyi Balint, Jambor Ferencz, Juhász Ignác, David Sandor, Csurka Istvan, Marton Imre.

V. Közalapi állandó bizottság. id. Banyai Istvan, Burai János, Györfi Ferencz, Harangi Sandor, Karai Sandor, Kálmán András, Kecskés Istvan, Kerekgyártó Balint, Kiss Gabor, Kovács János timar, Némethi Sandor, Dr. Karsa Istvan, O. Végh János, Z. Papp János.

VI. Vasárnapügyi bizottság. Elnök: Presbyteri elnökség. Tagok: A lelkészek, Kuczák Gabor, Kurucz Miklós, Molnár Sandor, Nagy György, Nagy Sandor, Szabó József iparos, Szóke Ferencz, Szöllőssy Sandor, Tóth Gergely, Zöld Mihály, Vecsey Viktor, Otr. Végh János, Ablonczy Gedeon, Harasanyi János, Kovács József gyógyszerész.

VII. Egyházközségi bíróság. Elnökök: Kiss Aron püspök, Simonffy Imre főgondnok. Tagok: Kovács József ügyvéd, Dr. Karsa Istvan, Kertész János, Dr. Kocsár Gabor, Öri Mihály, Puky Gyula, Dr. Sz. Szabó József, Sz. Szabó László, Szunyogh Bertalan, Juhász Ignác, A főjegyző.

VIII. Iskolákat építtető egyes bizottság. Elnök: Presbyteri elnökség. Tagok: Lelkeszi kar, David Mihály, Kovács József ügyvéd, Ifj. Banyai Istvan, Sz. Szabó László, Szinay Gyula, Tóth Bela, Jeney Miklós jegyző.

IX. Felsőbb leányiskola igazgató tanácsa. Elnök Kiss Albert. Tagok: Némethy Lajos, K. Tóth Kálmán, A főjegyző, Szabó Kálmán, Szinay Gyula, Dr. Sz. Szabó József.

X. Tanár választó küldöttség. Kiss Albert, Dicsőfi József, Mitrovics Gyula, Kovács József ügyvéd, A főjegyző, Sz. Szabó László, Dr. Szabó József, Szinay Gyula. Póttagok: K. Tóth Kálmán, Dr. Kocsár Gabor, Szunyogh Bertalan.

XI. Ispotályi egyes bizott-

ság. Elnök: K. Tóth Kálmán. Tagok: Alföldi Gabor, Sz. Szabó László, T. Nagy Lajos, Keszei József, dr. Legányi Gyula orvos. XII. Egyházmegyei világi képviselő k. Kovács József ügyvéd, Sz. Szabó László, S. Szabó József, Szinay Gyula, Szunyogh Bertalan, Jeney Miklós. Póttagok: Dr. Benedek János, Dr. Kocsár Gabor, Tóth Bela.

XIII. Főiskolai gazdasági tanács. Kiss Albert, Sz. Szabó László, Dr. Sz. Szabó József, Szinay Gyula.

XIV. Szamokérő bizottság. Bekény Péter, Sz. Szabó László, Szunyogh Bertalan, Tóth Bela, Medve Kálmán.

XV. Nagy József alapítvány. Kovács József ügyvéd, Sz. Szabó László, Dr. Öreg János.

XVI. Szikszay-Gál alapítvány. Kovács József ügyvéd, Dr. Medve Kálmán.

XVII. Sárósi-Szabó alapítvány. — Presbyteri elnökség.

Az orgonaépített és egyházker. tanügyi bizottság most nem alakult újra.

A szavazatok összeadása alatt — mint már említettük, a gyűlés tovább folyt. Érdekesebb tárgyai a következők voltak:

Az esperes körlevelet az illetékegyenérték megállapítására vonatkozó ívek kitöltése ügyében ideiglenes intézkedés végett kiadtak a gazdasági bizottságnak.

Ezután a lelkészek jelentették be egymás után a lapunkban már jelzett adományokat, amelyekről már annak idején említést tettünk, nevezetesen az ispotályi templomnak közös gyűjtés útján adományozott keresztelési készletet K. Tóth Kálmán, Nagy Balintné és özv. Barthá Istvánné adományozták, kelyhet a kistemplom részére Dicsőfi József. Gazdasági gondnok jelentette tovább, hogy Pethő Józsefné a kistemplom számára egy szőszekterítőt adományozott. Mindzeket a kegyes adományozóknak köszönetet szavazták.

Kovács József egyházi ügyvéd tett aztán jelentést különféle hagyományokról. Nevezetesen néh. özv. K. Tóth Antalné sz. Simonffy Polixena 1000 frtot hagyományozott az egyháznak oly kikötéssel, hogy ott K. Tóth-Simonffy alapítvány néven kezeltetvén, abból közös sirjuk gondoztassék, a jövedelem fennmaradó rész t pedig az egyház tetszése szerint használhassa. Nh. B o t István 1868. egy akkor fennállott követeléséről halála esetére úgy rendelkezett, hogy abból 40 frtot az ev. ref. egyház saját, 30 frtot pedig az ispotály cseljaira örököljön. — Ügyészt megbízták, járjon utána, megvolt-e még a követelés a hagyományozó halálakor s ha igen kitől követelendő. Néh. K o l o z s v á r i Péterné végrendeletében az. ev. ref. árva alapnak 100, az ispotályiuk 50 s az egyház-50 frtot hagyományozott. — Megköszönük az örökösöknek.

A városi tanács a tiratati között vitát keltett az ingyenisokláztatási pénztárnak — tanítói korpótlékok fizethetése végett kért 2000 frtos segélyezésének megtagadása, melynél abba köztökötött bele a város, hogy abból a pénztárból a felsőbb leányiskola is kap körülbelül 2000 frtot évenként, azt azonban elegendő a városi urak, hogy a fels. leányiskola ebből az összegből egy utcai elemi leányiskolat tart fel, melyre meg többet ráfizet, tehát nem all az, mintha az egyház más célra fordítana a pénztár jövedelmét.

S z i n a y Gyula küldöttségnek kívánja kiadni, hogy bőven megvitathassák.

K i s s Albert kijelenti, hogy a közgyűlés határozatára a legegyszerűbb válasz az volna, hogy a felső leányiskola elemi osztályokat az egyház szüntesse be. Amde a fels. leányiskola mellett tanítóképzőt kell mihamarabb felállítani s amellett elemi iskolának lennie törvény szerint. A fels. leányiskola ezzel csak nyerne, tehát a fentartása az elemi iskolának szükséges s mivel a felsőbb leányisk. ezt a 2000 s egynehány frtot egészen rákölti erre az elemi iskolára, ezért elfogadja Szinay indítványát. Kiadták a gazd. bizottságnak.

Nem kevésbé alaptalan a városi tanácsnak az álláspontja az egyház kezelésében levő alapok fakompetenciája tárgyában. A városi tanács ugyanis arra a közgyűlési határozatra hivatkozva, hogy senki 10 ölnél több fat illetőségként nem kaphat megtagadta az egyháztól a fületőséget a Baranyi féle ház, a feles. leányiskola és a Papp József féle ház után. Holott valamennyi kalón czélt szolgál, fakompetenciója az egyház saját házaiehoz hozzá nem számítható. Meg is magyarázták ezt az egyház emberei kétséget kizárólag, csak azok voltak elene, kik a városnak is hivatalnokai, de hogy milyen érvekkel, mi sem mutatja inkább, mint az, hogy dr. Nagy Zsigmond az egész közgyűlés helyeslése előtt jelentette ki, hogy a polgármester-főgondnok érve alapján fogadja el azt a javaslatot, hogy újra kérjék az illető házak fakompetenciájának kiadását, amit a többség is magáévé tett.

Közben a segélynérvényekét intézték el, mintegy 350 frtnyi összeget osztja szét.

S z i l á g y i Imre s.-lelkész kérényre folytán az egyes parokiákön kinn levő egyházi felszerelések új leltározását, illetve minden parokiának az alapelettár hiteles másolatával ellátását elrendelték.

A gyűlés utolsó tárgya a gimnáziumi tanárikar válasza volt a presbiterium átiratára, melyben képviselőjének beküldésére szólította fel. A gimnáziumi tanárikar elküvette azt a tapintatlan agot, miszerint afeletti elkeseredésében, hogy a presbiterium a főiskola többi tanszakaiak nem adta meg a képviseleti jogot, nemcsak, hogy a maga törvényesen kötelezett képviseltesét megtagadta, hanem még a törvény és méltányosság dolgában leczkét adott a presbiteriumnak határozata megokolásában. Az átirat felolvasása után Mitrovics Gyula fájdalommal vesz tudomást, mint volt tanár erről az átiratról, hogy a tanárikar egy a törvény által rárott kötelességet nemcsak hogy nem teljesíti, hanem még a presbiteriummal vitába áll s neki leczkét ad. Meg van győződve, hogy a presbiterium a tanárikar ebben követni nem fogja, hanem egyszerűen azzal veszi tudomásul, hogy sajnálja, miszerint a tanárikar kötelességét nem teljesítette.

S. Szabó József úgy látja, hogy e tanárikar sérteni nem akart.

Dr. Nagy Zsigmond kötelességének tartja kijelenteni, hogy ez a határozat a tanári gyűlésen névszerinti szavazással egy szótöbbséggel ment keresztül.

K o v á c s József ügyvéd kevésnek, sőt lehetetlennek tartja a tanárikar által elküvetett törvénytértessel szemben, hanem indítványozta, hogy a felettes hatóságokhoz forduljon a presbiterium e törvénytértessel szemben.

F e r e n e z y Gyula nincs egy véleményen sem Kovácssal, sem Mitrovicsal, mert ő nem megtorolai, hanem békíteni és építeni akar, azért a következő indítványt teszi:

A presbiteriumot érintett határozatára egyedül a törvény rendelkezése vezette, mely előtt meg kellett hajolnia. A tanárikarok irant nem vezette semmi animozitás. Megmutatta ezt azzal, hogy az érintett határozat hozatala óta vegbement választásoknál a tanárikarok több tagjainak soraiban helyett. Midő ezt a felvilágosítást a fennforgó félreértések eloszlátása céljából a presbiterium megtenni, ujjolag felkéri a gimn. tanárikart, hogy a maga részéről is eleget tevéen a törvénynek, mely előtt neki is meghajolni kellett, törvényes képviselétől gondoskodni ne terheltessek.

K i s s Albert nem tér ki most e kérdés érdemi részére, hanem indítványozza, hogy az ügyet minden megjegyzés nélkül a főiskola felügyeleti hatóságához tegyék át.

A többség a Mitrovics Gyula határozati javaslatát fogadta el. Mindenesetre érdekes, hogy a n e m tanár-felszólalók között egy sem akadt, aki a Mitrovicsnál enyhébb határozati javaslatot hozott volna.

Ezzel a nagyfontosságú gyűlés véget ért.

Ujdonságok.

* **A függetlenségi párt eljárót és utcai elnökeit** tisztelettel felkerjük, hogy holnap, kedden d. n. 4 órakor a bál meg-hívők kiosztása végett a függetlenségi körben kvetlenül megjelenni sziveskedjenek.

* **A város kózsüksége.** A város belső és külső kocsiutainak fenntartása és további kiépítéséhez szükséges koczka és másforma kövek beszerzése végett ma intézkedett a városi tanács. A városnak szüksége lesz mintegy 7000—8000 frt értékű különböző kőanyagra, melynek szállítására nyilvános árlejtést fognak hirdetni. A pályázati feltételeket hosszabb vita után állapították meg a 4000 frt óvadékkal ellátandó pályázati kérvények benyújtásának végső határidejét f. é. márczius hó 8-ra tűzték ki.

* **Az alföldi takarékpénztár közgyűlése.** Az Alföldi Takarékpénztár Részvény-társulat Debreczenben XXI-ik évi rendes közgyűlését 1898. február 13-án d. e. 10 órakor saját irodahelyiségében tartja meg. Az igazgató-ság jelentése az intézet irodájában 1898. febr. 1-től az érdekeltek által megtekinthető. A tanácskozás tárgyai; 1. Az igazgató-ság jelentése. 2. A felügyelő bizottság jelentése. 3. A zárszámadás betervezése és a nyereség felosztása iránti intézkedés. 4. három igazgató-sági tag választása. 5. A felügyelő-bizottság három rendes és két póttag választása. A zárszámadás már megjelent s legközelebb ismer-teljük.

* **A kolportőr** Tegnap d. e. 10 óra-tájban a kenyérpiacon álló rendőrnek fel-tűnt egy fiatal ember, aki ébresztő órát ki-nalgatott mindenkinek megvételre. Nyomban elfogta s bekísérte az I. ker. rkaptánysághoz. Mivel a tárgyaknak ilyenmő korpolálási meg-eengedve sincs, de másrészt gyanús. Az éb-resztő órán kívül még egy teli kabátot fe-herneműket és egy látszóvet is találtak nála melyek lopottaknak bizonyultak. Ezeket az igazolt tulajdonosok az I. ker. r. kapitány-ságnál átvehetik. Felner Ferenc csavargó ne-ven kereskedő segédnek mondja magát, de semmiféle igazolványai nincsenek melyek szem-élyazonosságát igazolnák. A kihallgatáson titkolja eddigi tartózkodási helyét s így va-lószínű, hogy ott is vannak még lopott tár-gyak, mi egyébirant csak a vizsgálát során fog kiderülni.

* **A magyar német alaposág.** A né-metek alaposága már az egész föld keresé-gén közmondásszerűvé vált. Ezt a tagadhatat-lanul derek tulajdonságot megirigyelte a nagy-nemeteiktől Magyarország egyik nemetbe csiott megyéje az Ausztria közvetlen szomszédságá-ba fekvő Sopron vármegye. Arról volt szó, hogy betörés ellen biztosítsák a megyoi kincseket. A biztosítás belekerült volna éven-kint egynehány forint s egynehány krajczárba. Hogy ebbe a nagy kiadásba belementen a böl-s és feketesárga hazafiságaról híres Sopron vármegye, ahhoz a német alaposág kevésnek talált néhány bizottsági és egy közgyűlési határozatot, hanem még előbb kérdés intéztek Magyarországot valamennyi törvényhatóságához, hogy záros határidő alatt válaszójanak vajon érdemesnek tartják e, hogy böles Sopronvár megye elköltse-e azt az egynehány forint egy-néhány krajczárt. Ez átiratnak egy példánya ma került ki a tanács zöld zsztalára, ahol szintén nem tudták rá egyebet mondani, mert hogy Debreczenben strázsa őrzi a város pénzét tehát egyelőre nincs szükség betörés elleni biztosításra. Szeretnénk tudni, hogyha vala-mennyi törvényhatóság válaszol az átiratra, mennyivel fog növekedni nemes Sopronvár megye bölesessége, mert hogy a debreceuitól nek sokkal lesz okosabb, — az az egy már bizonyos.

* **A filléregylet theaestélye.** Tegnap-előtt tartotta az ág. hitv. ev. filléregylet tea-estélyét a Bika szálloda dísztermében. Az aranyos jökevény dominált mindvégig, s nem káprázató bálicsillagoké, hanem üde fiatal leányoké volt ez az est. S bizony van sok olyan poétikus lelkő ember a kinek kedvezebb a szerény ilatos ibolya, mint a hivalkodó drágakövekből kirakott mürözsa. Az estély

különben fényesen sikerült, s a rendezőség is el követett mindent hogy az minél mulatságo-sabb és élvezetesebb legyen. A pompás zenét Magyarai testvérek ismert jó zenekaraszolgál-tatta. Az első négyest 150 pár táncolta. Az estély sikeret emelte gróf Dégenfeld Jozsef főispán megjelenése is. A felszolgáló és jelen-volt hölgyek névsorát térszűke miatt holnapi számunkban adjuk.

* **Hadmentesek figyelmébe.** Mindazok, a kik hadmentességi díj fizetésre kötelezettek, figyelmeztetnek, hogy ez iránti jelentkezéseket el ne mulasszák meg e hó folyamán, — je-lenkezhetnek Hungária épület I. emelet 7-ik ajtó naponta reggel 8 órától d. u. 2 óráig a hadmentességi díj nyilvántartónál.

* **Az új házszámolás.** A város utcái-nak az új elnevezések alapján érez táblákkal való megjelölése, valamint a házaknak vas házszámáblával leendő ellátása már rövid idő kérdése. Nemsokára már mindenki tudni fogja hogy melyik utcában s milyen házszám alatt lakik, mert a városi mérnöki hivatal már meg-kezdte a házszámáblaszükséglet összehozását annak bef jezése után azonnal kiírják az ár-lejtést a táblák elkészítésére. A régóta huzó-dó házszámolások tehát elmúlnak és átadják a tért a többi különböző mizériáknak melyekből hál istennek még mindig marad elég.

* **Az iparoskör bálja.** Fényesen sike-rült bált rendezett tegnap este a Bika nagy termében az Iparoskör. Romálan jökevény-pezsget mindvégig s a késő hajnali órákban végződött multság emléke hizenyára sokáig megmarad sok szép fiatal leány ábrázoló ielkében. A rendezőség ígérétehez képest csakugyan remek női tánczrendekkel kedvesked-tett. A Magyarai testvérek zenekara tüzzel huzta a láb alá valót s a fiata'sság buzgón járta a tánczot, különösen a csárdának nem akart se vége, se hossza lenni A négyeseket 150 pár táncolta. A kedélyes multságban városunk legtekintélyesebb iparosain kívül ott láttuk Dégenfeld Jozsef gróf főispánt és Komlóssy Arthur főjegyzőt is, kik gyönyörködve nézték a fiata'ság feszitelen jökevényét. A jelen-volt hölgyek névsorát térszűke miatt holnapi számunkban közöljük.

* **A munkásdalegylet közgyűlése.** Élénk érdeklődés mellett tartotta meg tegnap d. u. évi rendes közgyűlést a debreczeni munkás dalegylet H o r k a y Lajos elnökelete alatt csapo-utcai helyiségében. A közgyűlésről térszűke miatt holnapi számunkban adunk rész-letes tudósítást.

* **A Margit fürdő jégpálya személyzete** által, a jégpálya fennállásának 10 évfordulója alkalmából most szombaton este rendező táncmulatság (Jégpálya bál) már az előjelek-ből itélve igen sikerültnek mutatkozik. Ez a bál ez estére ledönti a társadalmi válaszfala-ka. Találkozik ott egész jó kedélyvel, mintha csak a parfümös levegőt szívná, a magas az egyszerű munkással, a hivatalnok, a kerges kezű tisztességes mesteremberek és segédek-kei, a kereskedő az ő minden rendű és rangu vevőivel, képviselve lesz úgy a közös. mint a honv. és huszár tiszti és altiszti kar, külön-ven pedig teljes számmal lesznek képviselve honv. gy. ezred altisztszjei, kik majdnem teljes számban fognak ott megjelenni s a multság ényét emelni. — De még jobban fogják azt emelni azok sportkedvelő kedves hölgyek, kik foaponként repülve futják be rózsás arcukkal a pálya sik jegét s ez estére nagy részt le-szállnak Halifax szárnyairól a tündériesen díszített s teli korcsolyakertté varázsolt nagy díszterem világnyal világított jégsima par-kejtjére, hogy az évek során át éjjel-nappal faradó jégszemélyzetnek sok-sok munkája után, az elismerés jön. Aki tehát jól akar mulatni, az csak a Jégpálya bálba menjen el szombaton este s ott legyen az ur, mesterember, bárki, csak mulatni és tánczolni legyen kedve, azért az 1 korona belépti díjért mulathat tizet. Fel-tehát leányok és legények a jégbárra!

* **Kabát nélkül.** Tegnap éjjel a Bika kávéház helyiségében vig hangulat uralkodott a vendégek körében. A karambol asztalok előtt krétázták a dákok végeit nagy szorgal-mmal, vigan futottak a golyók a zöld posz-tólón: mindenki mulatott a maga módja sze-

rint. Majd szállingózni kezdtek a vendégek haza fele, megunva a mulatást és ekkor nagy dolog történt, olyan dolog a mely mozgásba hozta a kávéház összes személyzetét. Két urnak t. i. valami furfangos vendég elemelte drága téli kabátját. A hír a jelenlévőket óva-tossá tette. Többen siettek meggyőződést sze-rezni: hogy nem jártak-e ők is póru! ? És még nagyobb lett a zaj és a rémület. Kisült, hogy négy négy uri embernek pedig a kalap ja hiányzik. A furfangos „vendég” ezeket is elemel e. — Végre a kalaptalan uraknak hogy haza mehessenek, kalapokat szereztek valami nehezen a nem kabátos urak azonban, hogy miképp jutottak haza erről halgat a fáma.

* **Végtárgyalások.** 1898. febr. 7-től febr. 14-ig az alább irt ügyekben lesznek végtárgyalások u. m.: 1898. febr. 7., hétfőn Rózenfeld Jakab és Bergar Herman ellen csalári bukás büntette, Novak József ellen tüzvész okozás vétsége, 1898. február 9 én. szerdán Szabó Péter ellen hamis tanuskodás vétsége. Bodnar János ellen gond. ok. s. h. o. vétsége, dr. Szöllősi Béla s társai ellen párviadal vétsége., 1898. febr. 10., csütörtökön Pokrócz Ferencz ellen sikkasztás vétsége, Kallai István ellen s. t. sertes büntette, Molnar Imre ellen összbüntetése, ugyanezen napon ítélethirdetések., 1898. febr. 11., pénteken Fehér Lajos s társa ellen lopásbüntette, dr. Techy József s társa ellen párviadal vétsége, Beregszászi János ellen uszoravétség., 1898. febr. 12., szomba-ton Lőrinczy Istvánnak, Birha József s társai ellen rágalmazás iránti sajtó ügye miatt.

* **Örmesterek táncmulatsága.** A deb-reczeni helyőrség örmesterei, akik egy-öl egyig tőzsgyökres debreczeni fiúk és czivisek, márczius 5-én táncmulatságot rendeznek a Bika szálló dísztermében. A rendezőség már megalakult és serényen dolgozik a bál sike-rén. Tegnap Mendelovics Adolf törzsörmaster vezetése mellett küldöttség tiszeltelt Jekel-falussy tabornoknál, hogy fogadja el a bál védnökségét. A méltóságos asszony készség-gel eenegett a derek örmesterek kerésének s a vbdnökséget szivesen elvállalta.

* **Hölgyeknek** esinos és elegáns ute za bálja és mennyasszonyi ruhákat, belepöket ké-szít — jutányos áron — a legújabb divat szerint felelősség mellett *Kronovitz Matild* Budapestről Nagy-uj-utca 1770. szám, (Weniberger Lajos ház.) — Angolruhákat különös figyelembe ajánl.

* **Halálozás.** Vettük a következő gyasz-jelentést: Erkenézi Szlavay Ferencz úgy a maga mint neje Kuthy Bartha és gyermekei: Iren ferje Geley Gyula m. kir. honvédfőhad-nagy; Jozsef tartalékos honvéd huszárhadnagy es számos rokon nevében megtört szívvvel jereuti a legjobb testvér, sógor; nagybátyja erkenézi SZLÁVY Adolf folyó évi február hó 5-én életeuk 60. evehén történt elhunytát. Hült tét-meit f. hó 8 án d. e 9 órakor fognak örök nyugalomra helyezettetni Er-Kenéken a családi sírboltha. Debreczen, 1898. febr. hó 6-án. Az örök viláosság fényeskedjék neki! A temetést Gebauer Érczkoporsógyár tem. int. rendezí;

* **Adomány a népkönyha javára** A népkönyha czelejaira a mai nap folyamán ösz-szesen 7 frtot kaptunk, melyből Er ó s Ja-ksab 5 frtot, W e i s z Armin ur pedig 2 frtot adott. Köszönetünk kifejezése mellett ezennel nyugtazzuk s rendeltetesi helyére fogjuk juttatni.

KÜLFÖLD.

* **A csehok föltételei.** Paczák és Harold az uje ehok vezerei — mint már táviratunk-ban jelentettük, — meglepték Gautsch mi-niszterelnököt egy nemzeti törvényjavas-lattal, melyet benyújtottak a cseh országgyű-lésnek s megelőzték vele az osztrák minisz-terelnök módosító nyelvredeletét, melyet febr közepén akart kiadni. Az osztrák államférfiu éppen értekezni kíváat a csehekkel németek-kei morvá kai külön-külön az ő miniszte-elnöki szobájában; hogy biztosítsa magának mindezek hozzájárulását tervéhez, mely a né-

metek kiengesztelésére Csehországot három nyelvkerületre ossza: cseh német és vegyes hivatalos nyelvvvel. Ezzel szemben a csehek föltételeiket megszabták, a törvényjavaslatot megírták s a 24 tagú bizottságnak kiadták, mely ismét csak az 6 embereiből áll.

A cseh törvényjavaslat rövid 11 szakaszból áll s a legfontosabb elvi kijelentéseket tartalmazza:

1. §. Az egész cseh királyság a közigazgatás és törvényhozás egész körében egységes és oszthatatlan egész.

2. §. Közigazgatási és bírósági tekintetben a járasok és kerületek csak az országgyűlés hozzájárulása-ával szabályozhatók és változtathatók meg.

3. §. Az állami s önkormányzati központi hatóságok egész Csehország területén gyakorolják illetékességüket.

4. §. A cseh és német nyelv az egész cseh királyságban egyhangú országos nyelvek.

4. §. Az országgyűléshez intézett összes leiratok, legfelsőbb határozatok és kormányközlések cseh és német nyelven szerkesztésenek.

6. §. A cseh és német nyelv hivatalos nyelvek a cseh királyság összes állami s országos hivatalainál s minden állami s országos hivatalnok köteles mindkét országos nyelvet tudni. Minden állampolgárnak jogában áll az összes hivatalokban az egész országban az egyik vagy másik országos nyelvet használni s a tárgyalás azon nyelven történik, melyen a beadvány íródott. A föliratnak és pecsétnek e hatóságoknál két nyelven üek nek kell lenniök.

7. §. A nyelv használatát a belső hivatalos érintkezésben, valamint a felekkel való érintkezésben e törvénynek megfelelőleg országos törvények fogják meghatározni.

8. §. A cseh és német nemzet az egész országban teljes jogu politikai nemzet jellemével bír és minden polgárnak joga van nyelvet a köz és magánéletben az egész országban használni.

9. §. Ezt a törvényt csak az országgyűlési képviselők háromnegyed részének jelenlétében kétharmad többséggel lehet megváltoztatni.

A két utolsó szakasz a végrehajtásról intézkedik.

E cseh törvénytervezet ügyében — mint egy prágai taviat jelenti — Lobkovitz báró, cseh tartományi marsall Bécsbe utazott ahol holnap a király fogadni fogja.

Zola a sajtópöréről.

Debreczen, február 7.

A Pal Mall Gazette párisi levelezőjének beszélgetése volt a minap Zolával, akinek tudvalevőleg ma kezdődik a tárgyalása a párisi esküdtszék előtt. Erről a perről folyt a beszélgetés.

— Hogy elítélnék-e? kérdezte Zola. — Eh! Mondieu, ki tudja? Megmondtam már, hogy nagyon optimista kedvemben vagyok. Jól tudom ugyan, hogy nem igen barátságos gyűlekezet lesz az, amely elé február 7-én kerülök és készen vagyok rá, hogy minden utonmódon akadályokat gördítenek majd az elé hogy bizonyítékaimat bemutathassam. De nem is annyira rólam van szó. Én az igazságot keresem. S ha csak egy lépéssel is közlebb jutottam hozzá máris sokat értem el. Mert azt tűztem ki én feladatommul, hogy a jogtalanság légkörét eloszlassam, arra sarkal önerzetem, hogy Franciaország közvéleményét ismét a helyes irányba terelhessem: a szeretet, az igazság, a méltóság, a megfontoltság útjára.

— Hat mi vége lehet az ön pörének? kérdezte okkor a levelező.

— Eöször is a Dreyfus pör revíziója, idővel pedig valamennyi követésnél a katonai attasék állásának megszüntetése. Mert a, ilyen attasé semmi más, mint megfizetett és nyíltan elismert kém. Pedig megvan az as anomália minden modern kormánynál. Amíg csak katonai attasék lesznek, nem fog meg-

szünni az a gyalázatos kereskedés államtitkokkal s a nemzeti védelem titkaival. Azt hiszem, hogy erről is számolunk majd február 7-én.

— De vajjon megengedik e majd önnek, hogy szóljon erről?

— Ha vádolt vagyok is, azért vannak némi jogaim.

— És a tulajdonképen való dologgal hogy leszünk?

— A bizalmam oly erős, hogy ha a bizonyítékaim láncolatának minden szeme a kezemben volna, akkor is haboznék talán, hogy egyszerre felmutassa mind. Képzelnék egy vonatot, mely teljes gőzzel, mondjuk óránként hetven mértföldnyi gyorsasággal rohan előre.

Képzelnék-e hozzá olyan fékezőt, amely elég erős lenne arra, hogy ezt a száguldó vonatot egyszerre megállítsa? Ugyan mi történne? Szörnyű összeütközés — és ez az, amitől félek, ha nagyon is hirtelen kiderül a Dreyfus-ügyben az egész igazság. Minonyiunknak ugy lesz tehát leghelyesebb, ha csak lassankint oszlik el a homály erről az ügyről.

Mert ha csak egyes tények kerülnek napfényre az ártatlanul elítélt javára, akkor már a közvélemény megteszi a magáét és Franciaország megszabadul ettől a lidércnyomástól és ismét az a nagy nemzet, lovasias, nagylelkű nemzeté lesz, — a mely ez mindig volt — és a melynek ez meg is fog maradni.

Valamennyi vezérkari tiszt, akikre Zola mint tanukra hivatkozott, megkapta tegnap este a megidéztést. A minisztertanács alóbb határozni fog, vajon megjelenjenek-e az esküdtt bíróság előtt, vagy sem.

A francia vezérkar lapja, az Echo de Paris megcáfolja a Siéclé-nek azt a híret, hogy a borderaut egyik párisi nagykövetség portásának a páholyából lopták el s azt írja, hogy hogy a nevezetes okmányt, mután a bennfoglalt irományokat már egy hónapja a czimzetekhez juttatták, egy külföldön levő idegen katonai attasénál kobozták el. Az Echo de Paris még azt is írja, hogy a hadügyminiszterium nyomára jött annak is, hogy Dreyfus elárulta a haditervek jövő változtatásait is. Fabre ezredes határozottan állítja, hogy Dreyfus saját szolgálójának elhanyagolásával féképp a francia mozgószítási és szállítási tervek iránt érdeklődött és azokat teljesen el sajátította. Dreyfus árulása folytán a szállítási tervet egészen át kellett dolgozni és a hadbírósg tagjai teljes joggal ítélték el Dreyfus-t, mert kétségtelen, hogy ő a borderauban említett aktákon kívül a mozgószítási tervek nagy részét is kiszolgáltatta. Ez a leleplezés ama titkos bizonyítékokra vonatkozik, melyeket a vádolt és védője tudomása nélkül terjesztettek a bírák elé.

IRODALOM.

Magyar könyvtár.

Olcso Shakespeare. Új füzetek.

A Lampel-féle könyvkiadóczég új vállalata, a »Magyar Könyvtár«, mely jó és olcsó könyvek terjesztését tűzte ki célul, pár hónap alatt kedves ismerősévé vált a magyar olvasóközönségnek. Mindenki örömmel támogatja nemzeti kultur-hivatásának betöltésében, s a hasonó fajta idegen nyelvű vállalatok már is kenytelenebb lassan-lassan a Magyar könyvtár sárga füzetéi elől visszavonulni.

Most jelent meg az új vállalat harmadik sorozata, öt füzet, a 17. számtól a 22-ig. Van ezek között a füzetek között egy, a 20—21. szám, amelyre első sorban felhívjuk olvasóink figyelmét: s ez a »Szentiványi atom«, melyet Arany János remek fordításában nyújt a vállalat. Ez a füzet a Magyar könyvtár programjának lepmérésébb pontját vízi egy hatalmas lépéssel közelebb a megvalósítás felé, s a magyar irodalom minden igaz barátjának őszinte örömet okoz. A »Magyar Könyvtár« ugyanis felvette programjába azt is, hogy egy teljes Shakespea-

re és egy teljes Moliérel fogja irodalmunkat gazdagítani. Van ugyan már egy Shakespeareünk, amely a Kisfaludy-társaság kiadásában jelent meg, de ennek a Shakespearenek ha a fordítás kisebb-nagyobb tökéletlenségeitől is eltekintünk, legnagyobb hibája az, hogy az olcsóbb kiadásban elfogyott, díszes kiadásának ára pedig egész kis vagyon.

A Magyar Könyvtár Shakespeare legtöbb darabját elsőrangú fordítóinkkal külön a vállalat számára újra fordíttatja. Arany János fordításait azonban a Szentiványi Almot, Hamletet és János királyt valóban vakmerőség volna újra fordíttatni. Shakespeare átültetésének művészi feladatát nyelvünk legnagyobb mesterénél, Aranynál jobban nem egyhamar volna képes bárki is me oldani. Nagyon is érthető s nagyon is díszesre méltó tehát, hogy a Magyar Könyvtár kiadója nem kimélte az áldozatokat a végből, hogy az Arany-fordításokat a vállalat számára megszerezze, s az ígért új Shakespeareat legelőbb Arany fordításával kezdje meg. Ez meg is történt, s reméljük, hogy Shakespeareat, e szép olcsó kiadásban minden irodalmi műveltségű hazafi megfogja szeretni s a brit óriás fényes diadallal fogja bejárni hazánkat.

Méltán csatlakoznak azonban a »Szentiványi atomhoz« az új sorozat többi füzetéi is. A 19. füzet Kisfaludy Károly válogatott költeményeit tartalmazza, Banóczy József rendezésében, a ki tartalmas irodalmi bevezetést is irt a költemények elé.

Reméljük, hogy e füzet a Kérőkkel együtt, amely a Magyar Könyvtár 5-dik füzeté, csak bevezetése Kisfaludy Károly műveinek s idővel az új vállalat füzetéivel egy teljes Kisfaludyra fogunk szert tenni. Banóczy irt szép bevezetést a 22. füzet elé is, amely Kármán »Fanny Hagymányai«-t, megújuló irodalmunknak ezt a legbecsesebb emlékét tartalmazza.

A 17. sz. füzetnek a címe s: Francia elbeszélők tára s tartalma egy csomó jeles francia novella, a modern francia irodalom elsőrangú íróitól Ambrus Zoltán kitűnő magyarosításában. A Francia Elbeszélők Tára az Olasz Elbeszélők Tárá-nak párja (13. f.) s úgy mint ez, folytatódni fog, állandó szellemi érintkezést hozva létre a modern francia és olasz s a magyar s a magyar olvasó közönség között.

A 18. füzet Rovettanak, az olasz állam nagy díjával koszoruzott hatásos drámáját közli »A beestelenek«-et, Radó Antalnak a M. K. szerkesztőjének kiváló fordításában. Ezt a drámát a bpesti Vigszínház nagy hatással adta és adja folytonosan s valóban köszönettel fogadjuk a M. K.-tól, hogy az olvasó közönség számára is hozzáférhetővé teté.

Az új sorozat, melynek minden száma a legnagyobb érdeklődésre érdemes, a már ismerős 15 kros sárga borítékú kis füzetekben jelent meg, tiszta szép nyomással, jó papíron s minden könyvtáros utján megszereshető.

A fejfájásról czimmetl dr. Ranschburg Pál fővárosi ideggyógyorvos tollából köz-erdeki orvosi értekezés jelent meg a Franklin-Társulat kiadásában. Gyakorló orvosok, — kik száma első sorban készült e munka, — megtalálják benne a fejfájás teljes körökantát és gyógytanát, számos praktikus utmutatással a modern gyógyeljárások részleteire nézve. De értelmes laikusok is haszonnal olvashatják a füzetket melynek elterjedését olcsó ára 20 kr. is elő fogja mozdítani.

Legújabb házi titkár. A mindennapi élet ügyes-bajos dolgaiban lépten-nyomon érzi az ember olyan könyv hiányát, mely egy és más szükséges tennivalóról fölvilágosítana, tájékoztatna az ügyiratok miként való szerkesztéséről, kiállításáról: szóval mind arról, ami a házban és a ház körül írásban elintézendő. Erre a célra szolgál kitűnő segédkönyvül Farkas Elek Legújabb házi titkára, melynek kedveltségét és használhatóságát ime a tízedik kiadása vallja. A kitűnően szerkesztett munka a közéletben előforduló levelek,

folymat joggyi meg 51 anyaghoz azokra melyek van va Társulat kiadás nél, h stílusát csinosa nyomoz vezetőni ember kor szí tiszta, kötésbe

állítas gyártas ország pota ez kiállita D a r sag s 1897. f főjelen a közö kiállita nak m tott tá turális nak al biztoso a terje mel ü nem s szere a hetövé junk - sekből tek, m egésze van n e s a gát a kőnber

A k

Szaba

T egy óra lehetetl huszeze segnek jelenték a törté nehány De én kozom, történet körsége

M társada létrehoz Söt egy nevezet megold

Se

14 t

5

folyamodványok, kérvények, felebbezések, jogügyi okiratok helyes szerkesztését mutatja meg 512 példával. Ehhez a rendkívül gazdag anyaghoz mellékelvük Önügyvéd czímen mind azoknak a jogszabályoknak a kivonata, melyekre az embernek annyiszor szüksége van vagy szüksége lehet. A kiadó Franklin-Társulat arról is gondoskodott, hogy az új kiadás ne csak gazdagabb legyen az előbbieknél, hanem azoknak régies, divatját mult stílusát ujjal, a mai viszonyokhoz alkalmazott csinosabbal cserélje föl. Ez a mindenesetre nyomós ok kétségtelenül mihamarabb be fogja vezetni a Legújabb házi tükört a magyar ember házába, ahol a jó könyveket mindenkor szívesen látják. A könyv közel 500 oldal tisztá, jó nyomásu. Ára 2 frt 40 kr., vászonkötésben 3 frt.

A dohány az ezredéves országos kiállításán. Jelentős a magyar dohánytermelés, gyártás és keres edés állapotáról. A Magyarorszag közgazdasági és közművelődési állapota ezredéves fennálltakor és az ezredéves kiállítás eredménye című főjelentésbe írta D a r ó c z y Vilmos, a Magyar Dohányügyi társulat szerkesztője. Kezirat gyanánt Budapest 1897. Mindenesetre különös dolog, hogy ezt a főjelentést épen olyan buzgósággal igyekeznek a közönség elől eldugni, mint annak idején a kiállítás katalógusát, mintha bizony az országnak minden lakosa éppannyira tudná a kiállított tárgyak számát, nemét, minőségét és kulturális fontosságait, valamint ismerné hazánk általános állapotát, akár azok a kiállítási biztosok és jelentés szerkesztők, a kiknek ez a terjesztés kötelességük! Épen ezért örömmel üdvözljük D a r ó c z y Vilmost, a ki nem sajnálta a költséget és a főjelentés részére irt munkáját külön is kiadva hozzáférhetővé tette. Hiszen — hogy többet ne mondjunk — ezekből a katalógusokból és jelentésekből még csak a vidéki sajtónak sem küldtek, még csak mutatóványt sem, nem hogy az egész országot, pedig bizony nagyon sok részünk van nekünk abban, hogy a kiállításnak csak e s a k egymillió frt volt a deficitiije. — Magát a D a r ó c z y érdemes munkáját különben még bővebben ismertetjük.

CSARNOK.

A községek keletkezése Magyarországon.

Szabad Lyceum február 5-iki felolvasó estélyén.

Elmondta: **Eötvös Károly.**

Tárgyam oly gazdag, oly nagy, hogy azt egy órai előadás körében kimeríteni teljesen lehetetlen. Hiszen hazánkban van körülbelül huszezer község, tán több is. Huszezer községnek huszezer története van. Ezek közt a jelentékeny városok majdnem mindenikének a története már meg van írva. Még van írva néhány száze, hiányzik a többi száze és ezeré De én ezek történetét előadni nem is szándékozom, hanem csak ismertetni némileg ama történeti viszonyokat, a melyek közt nálunk a községek keletkeztek.

Mondhatom, hogy azok a történelmi és társadalmi viszonyok, a melyek a községeket létrehozták, nagyrésztben maig is fennállanak. Sőt egy igen nagy kérdés előtt állunk az ugynevezett mezői munkás kérdés előtt, amely megoldásra vár, szemben azzal a birtokallapo-

tokkal, amely az európai szárazföld művelt országai közt egyetlen: szemben azzal az állapottal, nálunk, ahol tízezer és százezer holdnyi latifundiumok egyetlen tulajdonos kezében házilag kezeltetnek fennáll. Ez az állapot sokáig okosan fenn nem tartható. Ennek az állapotnak gyökeres és józan átalakítása csak akként történhetik, mint az történt a század elején, midőn sokkal óriásibb birtokok községekkül teleptettek be, azok részekre osztattak.

Igy kellene most is e nagy társadalmi kérdést megoldani és így fog megoldódni. Akkor azok a viszonyok, amelyek közt a magyar községek keletkeztek, ismét az életre kelnek.

Község nem egyféle van hazánkban. Nem fogok kiterjeszkedni a nagyobb városokra az ugynevezett királyi városokra: nem fogok kiterjeszkedni a sajátos iparú városokra, mint a bányavárosokra, nem fogok kiterjeszkedni a szabadalmazott városokra. Csak azokat a viszonyokat akarom ismertetni, amelyek közt a mi falvaink létrejöttek, amelyek közt fennállottak, virágoztak, vagy elenyésztek.

Falvaink, községeink többfélék. Egy igen nagy fajta a községeknek az ugynevezett jobbágyközség. Ama községek száma, melyek jobbágyközséget képeztek, hajdanában tán az összes községek nyolczvan vagy kilenczven százalékát képezték. Aztán voltak tisztán nemes községek, vegyes községek és sajátos szabadalmazott községek is, melyek részint közjogi viszonyuknál, részint a községek sajátos közjogi állásuknál fogva bizonyos szabadságot élveztek. Ezek az ugynevezett érseki és püspöki városok vagy egyéb országzászlósi méltóságot viselő főnek magántulajdonai, vagy olyan szabadalmazott községek, aminők a jász-, hajduközségek, Nagyikinda, Nagybecskerek.

Én most szólni akarok tisztán a jobbágyközségekről és a nemesi községekről.

Jobbágyközségekről a mi törvényeink majdnem ezer esztendőn keresztül nem szólanak. Az 1836-iki törvényhozás szól először jobbágyközségről, de az is alighogy csak megemlíti. Az a sok száz szakaszból álló

rendszeres törvény, amelyről az újabb törvényhozás tanuságot tesz, amely szól a községek szervezetéről, a községi rendtartásról, a községek vagyonkezeléséről, a községi számadásokról, a községi tisztviselők, képviselők, elöljárók, esküdtek, bírák, jegyzők kötelességéről, ügyköréről, a szolgabíróról, az alispánról, főispánról, miniszterről, a multban ismeretlen volt; mindezekről a régi törvényben nincs szó. Még Verbőczy sem, aki pedig bölcs ember volt és mikor megöregedett, öreg ember volt, még ő sem vett tudomást a jobbágyközségek létezéséről. Hisz a jobbágyközség mindig valamely földesur tulajdona és a földesurtól függött, hogy a község virágozzék-e, vagy sem; vajjon a község tovább is a föld színén maradjon-e, vagy eltűnjék. Hát ez a nagyon öreg Verbőczy gondoskodott a földesurról, de hogy a községgel mi történjék, azt rábízta a földesurra. Az országgyűlés, a király is, a sors is a földesurra bízta.

A jobbágyközségről az 1836-ki törvényhozás intézkedik. De ahogy intézkedik, amely rendet behoz a jobbágyközségekbe, az a rend már fennállott a törökök kivonulása, tehát másfélszáz esztendő óta.

Folyt. köv.

Nyilt-tér.

Debreczen és környékén már fennálló tetemes üzlettel bíró s a biztosítás egy könnyen cultiválható ágát művelő nagy életbiztosító intézet **»Debreczeni Főügynöksége«** vezetésére hivatott reprezentáló és cautió képes egyént keres.

Csak oly urak kéretnek ajánlataikat **Goldberger A. V.** hirdetési irodája Budapest IV. Váci utca 9 sz. utján »Jövvelmező alás« jelige alatt benyújtani, a kik az üzlet tovább fejlesztésére nézve némi garantiát nyújthatnak.

Ugyanott tevékeny és ügyes üzletszerzők jövvelmező foglalkozást találhatnak. Ajánlatok fenti czim alatt kéretnek.

1898

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés távolsága: 15—20 cm.

Talaj minőség: közepes trágyázott.

Mauthner-féle Magvak.

ANSAATZZEIT: August und September.

Pflanzenweite: 15—20 Cm.

Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A Mauthner-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben kaphatók.

A Budapesten, Andrási-ut 23. szám alatt létező **Mauthner Ödön** cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelezve, úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín s arnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Svájczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Magyar levelezés.

Henneberg G. selyemgyárjai, Zürichben,

(ca. és kir. udvari szállító)

Selyem-damasztok 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként és selyem-brocatok — saját gyaráimból

Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. v. főispánjától

75
1898.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város márczius havi rendes közgyűlésén választás útján betöltendő adó pénztárnoki állásra, mely állás évi 1200 frt fizetés 250 frt lakbérből álló javadalmazással van össze kötve, s esetleg fokozatos előléptetes folytán megüresedendő más állásokra ezennel pályázat hirdettetik.

Felhívtnak az ezen állásokra pályázni kívánók, hogy kellőleg felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, mint a kijelölt bizottság elnökéhez folyó évi márczius hó 15-ikének délután 5 órájáig annyival inkább benyujtsák, mert a később érkező pályázati kérvények tekintette véletlen nem fognak.

Debreczen 1898. január 30-án.

Gróf Dégenfeld József
főispán.

Budapesten

uj, 15 évig adómentes három emeletes **sarok**

a Lipótvárosban, kitűnő fekvéssel, élénk üzleti vidék, a lakások parquetfaluval, kárpitozott falakkal, fürdőszobával stb. kiállítva 280 □-ól 9%-nyi tiszta jövedelemre 200 000 frtért, rajta levő bankteher 85,000 frt, továbbá új 3 emeletes bérház VII. kerületben 280 □-ól 10 %-nyi tiszta jövedelem 130,000 frtért eladó, esetleg föld birtokra vagy környékbeli házra elcsereendő. Bővebbet Löwy Emil-nél, Budapest, VI., Terezkörút 28. I. emelet 14. (Levelekre rögtön válaszolok.)

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJÁB N
DEBRECZEN, főpiacz, a főpostával szemben

mindenfélé Koczkazott, egyvonalas és sima levélpapírok:

a következő olcsó árszámítás mellett kaphatók:
1000 pld.

könnyű levélpapír czégyomással 1/2 ives	3 frt — kr
erősebb " " " " " " " " " "	3 " 50 "
erős finom " " " " " " " " " "	4 " 50 "
erős oktáv " " " " " " " " " "	4 " 50 "
merített " " " " " " " " " "	5 " 50 "
merített erős levélpapír " " " " " " " " " "	6 " — "
könnyű sima fehér levélpapír czégyomással 1/2 ives	4 " — "
erősebb sima fehér levélpapír czégyomással fél ives	4 " 50 "
erős sima fehér levélpapír czégyomással fél ives	5 " — "
igen erős sima fehér levélpapír czégyomással fél ives	5 " 50 "

Körleveleket, számlákat és minden egyéb kereskedelmi és magán nyomtatványokat hasonló olcsó árak mellett szállítunk.

Raktáron nem lévő nyomtatványokat hasonló olcsó árban készítünk el.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.

Uj czipő üzlet.

Tisztelttel van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a Piacz-utca és Miklós-utca sarkán álló Czégely házban Roschovszky Ignácz hírneves bécsi czipőgyáros gyártmányaiból

bizományraktártnyitottam.

Rendkívüli választék. Pontos kiszolgálát. Páratlan izlésű áruk

Támaszkodva évek során át tett tapasztalatomra, valamint czégem közismert szoliditására, biztos garanciát nyújthatok arra, hogy tisztelt vevőmet minden tekintetben kielégíthetem.

Midőn még megjegyezni bátorkodom, hogy kizárólag jó minőségű és tartós árukkal mérsékelt árért szolgálók, kerem szives megrendelésüket és támogatásukat,

maradok teljes tisztelettel

Steiner Gyula,

mint a Roschovszky Ignácz czég üzletvezetője.

Homoki szőlőtelepítőknek igen fontos.

A czég 16 év óta áll fenn s most már az országon kívül is elterjedt a híre, amennyiben ma már sok nemes és vadoncz esemetét szállít Horvát-Szlavonország, Bosznia, Cseh, Morvaország, Galiczia, Bukovina, Stájerország, Alsó- és Felső-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemesfa-állománya ezuttal 700,000 drb; vadoncz-állománya 10 millió. A czég évenként 4500—5000 rendelőnek küld szállítmányokat. A gyümölcsfaiskola teljesen homoktalajon létesül s így a homoki szőlőtelepítőknek igen fontos. azért, mert a főként a homoktalajból kikerült fa a homokföldben éppen úgy, mint az agyagon, köveces talajban, nemkülönben a lapos és magas (hegyes) fekvésnél mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint az, mely agyagos iszaplerakódású vagy tulságosan kőverített talajban állítatik elő. A gyümölcsfajok boldogult Bereczki Máté mezőköveszházi hírneves telepítői valók. Ugy magasderekű, valamint törpe esemeték megrendelhetők körte, alma, szilva, őszi barack, kajszin-barack, cseresznye, meggy, lasponya, birs, dió és eperből. Az 1—2—3—4 éves, gazdag gyökerű, fajhiteles, igen szép esemeték darabja, azok erőssége szerint 15 krtól 40 krig. A 4—5 éves igen erős koronás sorfák darabja 45—50 kr. Nagyban vételnél az árak külön megállapodás tárgyát képezik. Fentírt gyümölcsfajokból tábla-ültetés folytán 1—2—3—4 éves selejtezett minőségű esemeték is kaphatók, erősség szerint 2—5—7—10—15 krtól, melyek gazdag gyökerzetükkel fogva főként nagyban telepítésekhez olcsóságuk folytán igen ajánlatosak. Fenti minőségű esemeték vadonczai is bármily számban és erősségekben. Megrendelhetők a fentírt czégnél. A gazdag gyökerzetű vadonczok 1000, azok erőssége szerint 5 frt 85 krtól 19 frtíg terjed. Nagyobb vételnél 5—10—15% engedmény. — Levélczím:

Ungváry László gyümölcsfa-iskolája **Czepléden.**

Tessék árjegyzéket kérni !!